

Sygn. akt I C 289/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

20 września 2018 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Izabela Foksińska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Arleta Ratajczak

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2018 roku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki akcyjnej w B.**

przeciwko **M. S.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej M. S. na rzecz powódki (...) Spółki akcyjnej w B. kwotę 809,60 zł (osiemset dziewięć złotych i sześćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty;

II. umarza postępowanie co do kwoty 444,00 zł (czteryście czterdzieści cztery złote);

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanej M. S. na rzecz powódki (...) Spółki akcyjnej w B. kwotę 317,00 zł (trzysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. zasądzoną w pkt I i IV wyroku kwotę rozkłada na 15 (piętnaście) miesięcznych rat, w tym 14 rat płatnych po 80 zł (osiemdziesiąt złotych) i 15 ratę w wysokości 6,60 zł (sześć złotych i sześćdziesiąt groszy) oraz obejmującą odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 28 stycznia 2018 roku do dnia 20 września 2018 roku, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca, począwszy od uprawomocnienia się wyroku wydanego w niniejszej sprawie, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek opóźnienia liczonymi od dnia wymagalności każdej raty do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, iż w przypadku uchybienia spłaty dwóch kolejnych rat cała pozostała należność do zapłaty staje się natychmiast wymagalna.

ZARZĄDZENIE

1/(...);

2/(...)

W., 20/09/2018 roku

Sygn. akt I C 389/18

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka akcyjna w B. wniosła w dniu 8 kwietnia 2018 roku pozew przeciwko M. S., domagając się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 1.253,60 zł z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych

za opóźnienie od dnia 28 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że pozwana – poprzez podpisanie weksla w dniu 4 lipca 2016 roku – zobowiązała się do zapłaty do dnia 27 stycznia 2018 roku kwoty wskazanej na wekslu, tj. 1.877,60 zł. Powódka wezwała pozwaną do wykupu weksla w dniu 28 grudnia 2017 roku, jednak do dnia złożenia pozwu pozwana dokonała zapłaty jedynie kwoty 624,00 zł.

Pismem z dnia 24 sierpnia 2018 roku powódka m.in. przyznała, iż w toku postępowania pozwana wpłaciła na rzecz powódki kwotę 444,00 złote i w tym zakresie cofnęła powództwo z zrzeczeniem się roszczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. S. w dniu 4 lipca 2016 roku zawarła z (...) Spółką akcyjną w B. umowę pożyczki gotówkowej. Zabezpieczeniem pożyczki był weksel in blanco „nie na zlecenie” wystawiony i podpisany przez pożyczkobiorcę.

(bezsporne)

M. S. po zawarciu umowy i otrzymaniu od (...) Spółki akcyjnej w B. pożyczki na jej poczet dokonywała nieregularnych wpłat. Od dnia zawarcia umowy do dnia wypełnienia weksla spłaciła łącznie kwotę 6.305 złotych.

(okoliczności niesporne)

(...) Spółka akcyjna w B. wypełniła weksel in blanco wystawiony przez M. S. na kwotę 1.877,60 zł i opatrzyła go datą płatności 27 stycznia 2018 roku.

(weksel k. 5)

Pismem z dnia 28 grudnia 2017 roku (...) Spółka akcyjna w B. wypowiedziała M. S. umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia i poinformowała, że wypełniła weksel in blanco, wzywając M. S. do zapłaty kwoty 1.877,60 zł.

(pismo k. 6)

M. S., po złożeniu pozwu w niniejszej sprawie, wpłaciła (...) Spółce akcyjnej w B. na poczet dochodzonego roszczenia kwotę 444 zł.

(okoliczności niesporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty przedłożone przez powódkę. Okoliczności faktyczne nie budziły wątpliwości, albowiem pozwana nie zakwestionowała twierdzeń powódki.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w znacznej części.

Powódka dochodziła roszczenia z weksla. Jednocześnie w treści pozwu dochodziła również odsetek umownych.

W związku z tym, iż roszczenia zawarte w pozwie powódka wywodziła z weksla, wyjaśnić należy, że weksel własny jest papierem wartościowym sporządzonym w formie określonej ściśle przez ustawę z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 160), zawierającym bezwarunkowe przyrzeczenie wystawcy weksla do zapłacenia określonej sumy pieniężnej we wskazanym miejscu i czasie i stwarzający bezwarunkową odpowiedzialność wystawcy weksla i innych osób na nim podpisanych. Zobowiązanie wystawcy weksla ma przy tym, co do zasady, charakter abstrakcyjny. Ustawowe elementy weksla własnego określa art. 101 Prawa wekslowego.

Złożony przez powódkę weksel posiada wszystkie cechy, o których mowa w art. 101 Prawa wekslowego, w związku z czym jest ważny i kreuje zobowiązanie wekslowe. Został jednak wystawiony przez pozwaną jako weksel in blanco, w celu zabezpieczenia wierzytelności powódki z opisanej wyżej umowy pożyczki, a następnie wypełniony stosownie do postanowień umownych i deklaracji wekslowej. Taki weksel jest ściśle związany z dodatkową umową zawartą między wystawcą a remitentem weksla, będącą umową pozawekslową, która wskazuje w jaki sposób weksel może być wypełniony. Tym samym uznaje się, że weksel in blanco nie posiada charakteru dokumentu abstrakcyjnego, a więc umieszczenie przez wystawcę podpisu na wekslu nie stanowi w tym przypadku wyłącznej przyczyny i podstawy zobowiązania wekslowego, a samo zobowiązanie wekslowe nie jest oderwane od stosunku podstawowego. Dlatego też wystawca weksla może bronić się w procesie wytoczonym mu przez remitenta zarzutami wynikającymi ze stosunku podstawowego. Przedmiotem rozstrzygnięcia sądu jest jednak wówczas nadal roszczenie wywodzone z weksla, a nie ze stosunku podstawowego, na zabezpieczenie którego weksel został wystawiony. Wystawienie i wręczenie wierzycielowi weksla gwarancyjnego ma bowiem na celu to, aby wierzyciel, w razie niezaspokojenia go w umówionym terminie płatności miał prawo skarżyć dłużnika na podstawie wręzonego mu weksla, zamiast skarżyć go na podstawie zasadniczego zobowiązania. Zarzuty dotyczące samego stosunku podstawowego mogą być podnoszone w ramach rozpoznawania żądania opartego jedynie na płaszczyźnie wekslowej, a sąd, o tyle tylko sięga do łączącego strony stosunku podstawowego, o ile bada prawidłowość wypełnienia weksla in blanco z deklaracją wekslową. Wyrok uwzględniający takie powództwo jest wyrokiem odnoszącym się do roszczenia wekslowego, chyba że (np. wskutek wykazania w toku procesu, że roszczenie wekslowe nie istnieje) powód zmieni podstawę faktyczną swego żądania.

Ponadto, jak trafnie wskazuje się w orzecznictwie sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego, w procesie wekslowym dowód przeciwny, a więc nieistnienia wierzytelności ze stosunku podstawowego, zostaje przerzucony na pozwanego, a to w związku z domniemaniem istnienia tej wierzytelności, które powstaje na skutek wystawienia i wydania weksla. Powód nie jest zatem zobligowany do wykazania zasadności dochodzonego roszczenia na płaszczyźnie umowy łączącej strony (por. np. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967r., sygn. III CZP 19/66, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2010r., sygn. IV CSK 109/10, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 lipca 2016r., sygn. I ACa 126/16 oraz z dnia 16 marca 2016r., sygn. akt I ACa 510/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 listopada 2013r. sygn. I ACa 114/13).

Pozwana nie podnosiła żadnych zarzutów dotyczących ważności weksla. W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie do kwoty 809,60 zł należności głównej. Do tej wysokości sumy wekslowej pozwana zobowiązana jest wekslowo względem powódki. Dlatego na podstawie art. 101 w zw. z art. 10 prawa wekslowego kwotę tę zasądzono od pozwanej na rzecz powódki.

Z twierdzeń powódki wynika, iż w toku postępowania pozwana uiszcza kwotę 444,00 złote. Ponieważ powódka cofnęła pozew co do kwoty 44,0 zł z zrzeczeniem się roszczenia, Sąd umorzył w tym zakresie postępowanie.

Art. 203 § 1 kpc przewiduje, że pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Zgodnie z art. 203 § 4 kpc Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwala na uznanie, iż cofnięcie pozwu co do kwoty 444,00 zł w niniejszej sprawie, nie jest sprzeczne z prawem ani zasadami współzycia społecznego, nie zmierza do obejścia prawa oraz nie narusza słusznego interesu stron. W tej sytuacji Sąd uznał częściowe cofnięcie pozwu za prawnie skuteczne.

W myśl art. 355 § 1 kpc Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Wobec skutecznego częściowego cofnięcia pozwu Sąd umorzył postępowanie w sprawie w tej części.

O odsetkach orzeczono zgodnie z art. 48 pkt 2 prawa wekslowego w zw. z art. 481 § 1 i 2 kc. Zgodnie z tym pierwszym przepisem, posiadacz weksłu może żądać od zobowiązanego zwrotnie odsetek w wysokości sześć od sta, a przy weksłach wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od powyższej sumy, licząc od dnia wykupienia weksła. Z kolei zgodnie z art. 5 prawa wekslowego w weksłu, płatnym za okazaniem lub w pewnym czasie po okazaniu, może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym weksłu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane. Stopa odsetek powinna być określona w weksłu, w braku jej określenia zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane. Odsetki biegną od daty wystawienia weksłu, jeśli nie napisano innej daty.

Na gruncie powyższych przepisów wskazuje się, że w przypadku weksli płatnych w oznaczonym dniu oraz w pewien czas po dacie oprocentowanie kapitału, jeżeli zostało przez strony ustalone, musi zostać uwzględnione z góry, przy oznaczeniu sumy wekslowej (wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2010 roku, sygn. akt V CSK 461/09). Wskazuje się przy tym, że w weksłach z oznaczonym terminem płatności wierzyciel może odsetki sam obliczyć i doliczyć do sumy wekslowej z góry, ponieważ wie, za jaki czas się należą i uwzględnić należne odsetki już przy wystawieniu weksła. W ten sposób suma weksłowa będzie odpowiednio wyższa. Jeżeli zaś weksel zawiera klauzule oprocentowania, to musi być ona wpisana na weksłu, przy czym jest to dopuszczalne jedynie w przypadku weksli płatnych za okazaniem lub w pewnym czasie po okazaniu.

W niniejszej sprawie weksel in blanco został wypełniony jako weksel z oznaczonym terminem płatności. Nie jest więc dopuszczalne zamieszczenie na nim klauzuli oprocentowania. Natomiast po terminie płatności oznaczonym na weksłu, jego posiadaczowi przysługują odsetki od sumy wekslowej w wysokości ustawowej (art. 48 pkt 2 prawa wekslowego), zgodnie z ogólnymi przepisami prawa wekslowego.

Wobec powyższego od zasądzonej należności głównej od pozwanej na rzecz powódki zasądzono odsetki za opóźnienie w wysokości ustawowej. Ponieważ powódka wywodziła swoje roszczenia z weksła, nie jest możliwe zasądzenie na jej rzecz odsetek według wyżej stopy procentowej, nawet jeśli wyższe oprocentowanie przewidywała umowa leżąca u podstaw stosunku podstawowego. Dlatego dalej idące roszczenie o odsetki uległo oddaleniu.

Mając powyższe na względzie, Sąd pkt I zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 809,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty, zaś w pkt III oddalił powództwo w pozostałej części.

Stosownie do art. 320 kpc w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. O zastosowaniu instytucji z art. 320 kpc Sąd rozstrzyga fakultatywnie i z urzędu, biorąc za podstawę orzeczenia całokształt sytuacji zobowiązanego do zapłaty. Nie ma też przeszkód do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty na uzasadniony wniosek zobowiązanego do zapłaty.

Sytuacja osobista i majątkowa pozwanej uzasadnia zastosowanie wobec niej regulacji przewidzianej w art. 320 kpc. Pozwana osiąga dochód w wysokości 1.391,31 zł miesięcznie, przy czym z wziętku z chorobą serca musi wydawać znaczną część tej kwoty na leki. Wprawdzie wysokość dochodu pozwanej mogłaby wskazywać, iż sytuacji majątkowej pozwanej w odniesieniu do wysokości roszczenia dochodzonego niniejszym pozwem nie można uznać za szczególnie trudną, jednak z uwagi na obciążenia finansowe i ponoszone wydatki, w ocenie sądu pozwana nie jest w stanie zasądzonej kwoty uregulować jednorazowo. Ponadto pozwaną obciążają wydatki związane z innymi zobowiązaniami. Pozwana zadeklarowała, iż na spłatę zadłużenia jest w stanie wygospodarować kwotę 70 zł miesięcznie. W ocenie sądu kwotę raty na wysokości 80 zł należy uznać za rozsądną i gwarantującą spłatę zasądzonej należności. Rozłożenie należności na raty leży zatem nie tylko w interesie pozwanej, ale również w interesie powódki, gdyż czyni zapłatę zasądzonej kwoty realną. Należy przy tym dodać, iż uchybienie przez pozwanej warunkom zapłaty co najmniej dwóch kolejnych rat, czyni całą należność natychmiast wykonalną.

Sąd nie może na podstawie art. 320 kpc odmówić przyznania wierzycielowi żądanych odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądzonego świadczenie, jednakże rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty ma ten skutek,

że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat, co znalazło odzwierciedlenie w treści wyroku.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu oparto na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na koszty składają się koszty poniesione wyłącznie przez powódkę: opłata sądowa, którą uiściła powódka w wysokości 30 zł, koszty zastępstwa procesowego - wynagrodzenie adwokata w kwocie 300 zł, których wysokość wynika z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1804 ze zm.) oraz opłata skarbową 17 zł opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa.

Powyższą kwotę Sąd zasądził w pkt IV wyroku.

ZARZĄDZENIE

1/ (...),(...)

2/(...)

W., 11/10/2018 roku